

חוקים ותקנות לעבודת נשים במעבדות כימיה, ביולוגיה וקרינה מייננת

נשים בגיל הפוריות ונשים בהריון מחייבות הקפדה רבה בכל הנוגע לשמירת כללי הבריאות והזהירות. בהתאם לכך הותקנו, בין היתר, תקנות עבודת נשים (עבודות אסורות, עבודות מוגבלות ועבודות מסוכנות), התשס"א-2001, וכן תקנות עבודת נשים (עבודות בקרינה מייננת), תשל"ט-1979.

חובת המעסיק ליידע נשים במקום העבודה בדבר סיכונים הנוגעים לנשים בגיל הפוריות ולנשים בהריון ולהציג תקנות אלו במקום בולט במקומות העבודה הרלוונטיים.

כמו כן, חוקים ותקנות אלה רלוונטיים גם עבור סטודנטיות החשופות לסיכונים במעבדות.

תקנות עבודת נשים (עבודות אסורות, עבודות מוגבלות ועבודות מסוכנות), תשס"א-2001

עבודה – העסקת קבוצות מסוימות – עבודת נשים

תוכן עניינים

סעיף 1	הגדרות
סעיף 2	עבודות מסוכנות בגיל הפוריות
סעיף 3	עבודות אסורות לאישה בגיל הפוריות
סעיף 4	חובת יידוע בדבר הריון
סעיף 5	הגבלות העבדה בתקופת הריון
סעיף 6	היעדרות מעבודה בתקופת הריון
סעיף 7	חובת יידוע בתקופת הנקה
סעיף 8	הגבלות העסקה בתקופת הנקה
סעיף 9	הצגת התקנות וחובת יידוע
סעיף 10	ביטול
סעיף 11	תחילה

תקנות עבודת נשים (עבודות אסורות, עבודות מוגבלות ועבודות מסוכנות), תשס"א-2001*

בתוקף סמכותי לפי סעיפים 1 ו-20 לחוק עבודת נשים, תשי"ד-1954, לאחר התייעצות עם ארגון העובדים המייצג את המספר הגדול ביותר של עובדים במדינה ועם ארגון המעבידים שלדעתי הוא ארגון יציג ונוגע בדבר, באישור ועדת העבודה והרווחה של הכנסת לפי סעיף 48(א) לחוק-יסוד: הממשלה, וסעיף 2(ב) לחוק העונשין, תשל"ז-1977, אני מתקין תקנות אלה:

1. בתקנות אלה –
  - "אישה בגיל הפוריות" - אישה שטרם מלאו לה 45 שנים;
  - "בית ספר" - בית ספר שבו ניתן חינוך שיטתי ל-10 ילדים או יותר עד גיל 12 ועד בכלל;
  - "מוסד חינוכי" - בית ספר, גן ילדים, מעון יום לילדים בגיל הרך;
  - "מוסד רפואי" - בית חולים, מרפאה, מעבדה מיקרוביולוגית ותחנה לבריאות המשפחה (טיפת חלב);
  - "מעביד" - לרבות מעסיק בפועל כהגדרתו בחוק העסקת עובדים על ידי קבלני כוח אדם, תשנ"ו-1996, ולרבות מוסדות המכשירים נשים לעבודה במוסד חינוכי או רפואי;
  - "עובדת" - לרבות סטודנטית ומתמחה השוהות במוסד חינוכי או רפואי במסגרת לימודיהן.
2. אישה בגיל הפוריות העובדת או המועמדת לעבוד במוסד חינוכי או רפואי –
  - (1) יידע אותה מעביד כי בשל אופי מקום עבודתה קיים סיכון מוגבר שתידבק באדמת (Rubella), וכי אם תחלה באדמת בזמן הריון הדבר עלול לסכן את התפתחות העובר, ויפנה אותה לתחנה לבריאות המשפחה (טיפת חלב) המופעלת על ידי משרד הבריאות (להלן - טיפת חלב);
  - (2) מצאה טיפת חלב כי אין בידי האישה אישור רפואי על קבלת חיסון נגד אדמת (להלן - החיסון) תמליץ לה על קבלת החיסון; החיסון יינתן בתחנות טיפת חלב שמפעיל משרד הבריאות;
  - (3) אישה אשר חוסנה, כאמור בפסקה (2), תקבל מטיפת חלב אישור רפואי על קבלת החיסון; טיפת חלב תתעד מתן החיסון ומתן האישור הרפואי;
  - (4) סירבה האישה לקבל את החיסון, תחתום על טופס סירוב לקבלת חיסון לפי התוספת הראשונה, אשר יישמר בכרטיס הרפואי שלה בטיפת חלב למשך 26 שנים או עד הגיע האישה לגיל 53 שנים, לפי המאוחר.
3. לא תועבד אישה בגיל פוריות במקום עבודה שבו מייצרים אטרטינאט (Etretinate), ובמקום עבודה שבו האוויר הסמוך לאזור נשימתה מכיל חומר המפורט בתוספת השניה בריכוזים העולים על אלה הנקובים בתוספת השנייה לתקנות הבטיחות בעבודה (ניטור סביבתי וניטור ביולוגי של עובדים בגורמים מזיקים), התשע"א-2011 (להלן – תקנות הניטור).
4. עובדת החשופה בעבודתה לחומרים המפורטים בתוספת השלישית עד החמישית או העובדת בקרבה למקור חום העשוי להעלות את חום גופה מעל ל-38.5 מעלות צלזיוס למשך 4 שעות רצופות, תודיע למעבידה על היותה בהריון, בתוך 10 ימים מהיום שבו נודע לה על הריונה; העובדת תצרף להודעתה אישור רפואי בדבר הריונה.
5. נודע למעביד על הריונה של עובדת, לא יעבידה –
  - (1) בהליך ייצור של חומרים המפורטים בתוספת השלישית;
  - (2) בחשיפה לחומרים המפורטים בתוספת הרביעית או לחומרים המפורטים בתוספת החמישית בריכוזים העולים על אלה הנקובים בתוספת השנייה לתקנות הניטור;
  - (3) הוראות פסקאות (1) ו-(2) לא יחולו על הזרקה תכשירים ציטוטוקסים אנטיסרטניים המפורטים בתוספת השלישית והרביעית שהם מוכנים להזרקה;
  - (4) בקרבה למקור חום העשוי להעלות את חום גופה מעל ל-38.5 מעלות צלזיוס למשך 4

הגדרות

עבודות מסוכנות בגיל הפוריות

עבודות אסורות לאישה בגיל הפוריות תק' תשע"א-2011

חובת יידוע בדבר הריון

הגבלות העבודה בתקופת הריון

תק' תשע"א-2011

* פורסמו ק"ת תשס"א מס' 6095 מיום 21.3.2001 עמ' 634.

תוקנו ק"ת תשע"א מס' 7028 מיום 29.8.2011 עמ' 1344 – תק' תשע"א-2011; תחילתן 60 ימים מיום פרסומן.

שעות רצופות.

6. נאסרה עבודת אישה בהתאם להוראות תקנה 5, ולא נמצאה בעבודה עבודה חלופית מתאימה אצל מעבידה, יינתן בידה אישור רפואי כאמור בתקנות הביטוח הלאומי (גמלה לשמירת הריון), תשנ"א-1991.
7. עובדת החשופה בעבודתה לחומרים המפורטים בתוספת השנייה או החמישית בריכוזים העולים על אלה הנקובים בתוספת השנייה לתקנות הניטור, או לחומרים המפורטים בתוספת השלישית או הרביעית והיא מניקה, תודיע למעבידה על היותה מניקה.
8. הודיעה העובדת למעביד, כאמור בתקנה 7 ומסרה לו הצהרה בכתב על היותה מניקה לפי הטופס שבתוספת השישית, לא תועבד בעבודה שבה היא חשופה לחומרים המפורטים בתוספת השנייה או החמישית בריכוזים העולים על אלה הנקובים בתוספת השנייה לתקנות הניטור או לחומרים המפורטים בתוספת השלישית או הרביעית; הוראה זו לא תחול על הזרקת תכשירים ציטוטוקסים אנטיסרטניים המפורטים בתוספת השלישית והרביעית שהם מוכנים להזרקה; על המעביד למצוא בעבודה חלופית מתאימה במידת האפשר.
9. מעביד המעסיק נשים בגיל הפוריות, באחד ממקומות העבודה המפורטים להלן, חייב להציג תקנות אלה במקום בולט לעין אשר לעובדות יש גישה חופשית אליו ולציין את גורמי הסיכון הקיימים באותו מקום עבודה:
- (1) מוסד חינוכי או רפואי;
  - (2) מקום עבודה שבו מייצרים אטרטינט;
  - (3) מקום עבודה שבו מייצרים או מכינים את אחד החומרים המפורטים בתוספת השנייה עד החמישית;
  - (4) מקום עבודה שבו קיים מקור חום העשוי להעלות חום גוף מעל 38.5 מעלות צלזיוס למשך 4 שעות רצופות.
10. תקנות עבודת נשים (עבודות אסורות ועבודות מוגבלות), תש"ם-1979 - בטלות.
11. תחילתן של תקנות אלה 3 חודשים מיום פרסומן.

תוספת ראשונה

(תקנה 2(4))

טופס סירוב לקבלת חיסון נגד אדמת (Rubella)

אני החתומה מטה מצהירה בזה כי ביום _____ הסביר/ה לי ד"ר/אחות מוסמכת כי בשל אופי מקום עבודתי קיים סיכון מוגבר שאידבק באדמת וכי אם אחלה במחלה האמורה בזמן הריון, הדבר עלול לסכן את התפתחות העובר ולגרום לו למומים מולדים כגון ליקויי ראייה, ליקויי שמיעה, פגיעה במערכת העצבים המרכזית ופגיעה בלב.

קיבלתי הסברים כמפורט לעיל ואינני מעוניינת לקבל חיסון נגד אדמת.

שם ומשפחה מס' זהות _____

חתימה _____

שם נתן ההסבר _____

חתימת נתן ההסבר _____

תוספת שניה (תקנות 3, 7, 8, 9)

1. עופרת ונגזרותיה (Lead and Derivatives)
2. קדמיום ונגזרותיו (Cadmium and Derivatives)
3. כספית אורגנית ונגזרותיה (Organic Mercury and Derivatives)

תוספת שלישית (תקנות 4, 5, 7, 8 ו-9)

1. ארסן (זרניך) ונגזרותיו האנאורגניות (Derivatives Arsenic and Inorganic);
2. בנזן (Benzene);
3. וורפרין (Warfarin);
4. תלידומיד (Thalidomide);
5. דיאתיל סטילבסטרול (Diethylstilbestrol);
6. תכשירים ציטוטוקסים אנטיסרטניים, לרבות:
  - (1) אנתרציקלינים (Anthracyclines);
  - (2) אפיפודופילוטוקסינים (Epipodophyllotoxins);
  - (3) וינקא-אלקלואידים (Vinca Alkaloids);
  - (4) אנטימטבוליטים כגון: פלואורוארציל (Fluorouracil);
7. תיוגואנין (Thioguanine);
8. מתוטרקסאט (Methotrexate);
- (5) אלקילטורים כגון:
  - מכלוראתאמין (Mecholethamine);
  - ציקלופוספאמיד (Cyclophosphamide);
  7. אתיל ניטרוזואוריא (Ethyl nitrosourea);
  8. ביפנילים פוליכלורנייים (Polychlorinated Biphenils);
  9. רטינואידים לרבות איזורטינואידים (Retinoids-Isoretinoids).

תוספת רביעית (תקנות 4, 5, 7, 8 ו-9)

1. ארסן (זרניך) ונגזרותיו האנאורגניות (Derivatives Arsenic and Inorganic);
2. בנזן (Benzene);
3. תכשירים ציטוטוקסים אנטיסרטניים בצורתם הנוזלית, לרבות:
  - (1) אנתרציקלינים (Anthracyclines);
  - (2) אפיפודופילוטוקסינים (Epipodophyllotoxins);
  - (3) וינקא-אלקלואידים (Vinca Alkaloids);
  - (4) אנטימטבוליטים כגון: פלואורוארציל (Fluorouracil);
4. תיוגואנין (Thioguanine);
5. מתוטרקסאט (Methotrexate);
- (5) אלקילטורים כגון:
  - מכלוראתאמין (Mecholethamine);
  - ציקלופוספאמיד (Cyclophosphamide);
  4. אתיל ניטרוזואוריא (Ethyl nitrosourea);
  5. ביפנילים פוליכלורנייים (Polychlorinated Biphenils).

תק' תשע"א-2011

תוספת חמישית

(תקנות 4, 5, 7, 8 ו-9)

שם הגורם המזיק

1. אתילן אוקסיד Ethylene-Oxide
2. ויניל-כלוריד Vinyl Chloride

תק' תשע"א-2011

תוספת שישית

(תקנה 8)

הצהרה

אני החתומה מטה מצהירה בזה כדלקמן:

- (א) אני עובדת החשופה בעבודתה לחומרים המפורטים בתוספת השניה או החמישית לתקנות עבודת נשים (עבודות אסורות, עבודות מוגבלות ועבודות מסוכנות), תשס"א-2001 (להלן - התקנות), בריכוזים העולים על אלה הנקובים בתוספת השנייה לתקנות הניטור, או לחומרים המפורטים בתוספת השלישית או הרביעית לתקנות (להלן - החומרים);
- (ב) ילדתי ביום ואני מניקה את ילדי; אני מתחייבת להודיע למעבידי אם אפסיק להניק את ילדי.
- (ג) ידוע לי שכל עוד אני מניקה אסורה עבודתי עם החומרים בהתאם לתקנות.

תאריך שם ומשפחה מס' זהות

חתימה

ד' באדר תשס"א (27 בפברואר 2001) רענן כהן
שר העבודה והרווחה

תקנות עבודת נשים (עבודות בקרינה מייננת), תשל"ט-1979 עבודה – העסקת קבוצות מסוימות – עבודת נשים

בתוקף סמכותי לפי סעיף 20 לחוק עבודת נשים, תשי"ד-1954, אני מתקין תקנות אלה:

הגדרות

1. בתקנות אלה –
  - תק' תשע"א-2011
  - "עובדת בגיל הפוריות" – עובדת שטרם מלאו לה 45 שנים;
  - תק' תשע"א-2011
  - "חשיפה תעסוקתית" – כהגדרתה בתקנות הבטיחות בעבודה (גיהות תעסוקתית ובריאות העוסקים בקרינה מייננת), התשנ"ג-1992;
  - "קרינה מייננת" – קרינה אלקטרומגנטית או גופיפית - לרבות קרינה מקרני שפופרות רנטגן, מאיצי חלקיקים, חמרים רדיואקטיביים ונאטרונים - שיש בה בעברה דרך חומר כדי לגרום, במישרין או בעקיפין, להתהוות יונים;
  - "קרינה חיצונית" – קרינה מייננת הנקלטת בגוף האדם ממקורות שמחוצה לו;
  - "קרינה פנימית" – קרינה מייננת הנקלטת בגוף האדם ממקורות שבתוך גופו;
  - "מנת חשיפה שוות ערך" – מנת החשיפה הנמדדת ע"י מיכשור מתאים לגבי קרינה חיצונית וכפי שהיא מוגדרת בפרסום מס' 26 של הועדה הבינלאומית להגנה מקרינה (I.C.R.P.), לגבי קרינה פנימית (העתק פרסום זה נמצא במשרדים המחוזיים של משרד העבודה והרווחה וכל אדם רשאי לעיין בו בשעות קבלת הקהל במשרדים אלה);

הקטנת כמות החשיפה

2. מעסיק ינקוט בכל הפעולות הסבירות הדרושות להקטנה מירבית של כמות ושיעורי החשיפה של נשים הנמצאות בחצריו לרגל תעסוקתן או הכשרתן המקצועית.

רמת פיקוח תק' תשע"א-2011

3. תנאי עבודה שבהם עובדת עלולה להיחשף למנת חשיפה שוות ערך, העולה על 5 מיליסיברט לשנה, מחייבים קיום פיקוח על רמות ושיעורי החשיפה לגבי אותה עובדת ולגבי תנאי עבודתה.

הגבלת חשיפה לעובדת בגיל הפוריות תק' תשע"א-2011

4. חשיפה תעסוקתית של עובדת בגיל הפוריות לא תעלה על ערכי המנה הגבולית כנקוב בתוספת השנייה לתקנות הבטיחות בעבודה (ניטור סביבתי וניטור ביולוגי של עובדים בגורמים מזיקים), התשע"א-2011 (להלן – תקנות הניטור).

אישה בהריון תק' תשע"א-2011

5. עובדת בגיל הפוריות המועסקת בעבודה המחייבת קיום פיקוח לפי תקנה 3 ואשר נכנסת להריון, תודיע על דבר הריונה למעסיקה, סמוך ככל האפשר למועד בו נודעה לה עובדת הריונה.

הגבלת חשיפה של עובדת בהריון תק' תשע"א-2011

6. (א) החשיפה התעסוקתית של עובדת בהריון תהיה כנקוב בתוספת השנייה לתקנות הניטור.
- (ב) תקנת משנה (א) תחול על עובדת בהריון מרגע שהודיעה למעסיק לפי תקנה 5, על הריונה, עד סיום הריונה.

תק' תשע"א-2011

7. (בוטלה).

תק' תשע"א-2011

8. (בוטלה).

תחולה

9. תקנות אלה חלות על אשה בגיל הפוריות המועסקת או הנמצאת לרגל הכשרתה המקצועית בחצרים שבהם היא עלולה להיחשף לקרינה פנימית או חיצונית מעל לרמה המחייבת פיקוח.

הצגת התקנות

10. תקנות אלה יוצגו במקום הנראה לעין בכל מקום עבודה שבו עובדת אשה בגיל הפוריות בתנאי עבודה המחייבים פיקוח כאמור בתקנה 3.

ביטול

11. תקנות עבודת נשים (עבודות בקרינה מייננת), תשל"ח-1978 - בטלות. ח' בשבט תשל"ט (5 בפברואר 1979)

ישראל כץ

שר העבודה והרווחה

* פורסמו ק"ת תשל"ט מס' 3944 מיום 15.2.1979 עמ' 690.

תוקנו ק"ת תשע"א מס' 7028 מיום 29.8.2011 עמ' 1345 – תק' תשע"א-2011; תחילתן 60 ימים מיום פרסומן.